

Sygn. akt: III AUa 310/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak (spr.)

SSA Ewa Chądzyńska

Protokolant: stażysta Paulina Działońska

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2012 r. w Łodzi

sprawy **J. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o podjęcie wypłaty emerytury,

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w Płocku z dnia 20 grudnia 2011 r., sygn. akt: VI U 1301/11;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 310/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 grudnia 2011r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Płocku oddalił odwołanie J. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 13 września 2011r., mocą której wstrzymano odwołującej się wypłatę emerytury od 1 października 2011r.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zapadł w następującym stanie faktycznym:

W dniu 1 kwietnia 2009r. J. S. (ur. (...)) złożyła do organu rentowego wniosek o wcześniejszą emeryturę.

Decyzją z dnia 21 kwietnia 2009r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od 1 kwietnia 2009r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Ubezpieczona pozostawała wówczas w zatrudnieniu na podstawie stosunku pracy w Starostwie Powiatowym w P. od 1 września 1999r. do nadal. Jednocześnie powyższą decyzją organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia z powodu osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego wynagrodzenia /dowód: wniosek o emeryturę - k.1-4, zaświadczenie ze Starostwa Powiatowego w P. - k.21, decyzja ZUS z 21.04.2009r. - k.53-54 plik E1 akt rentowych/.

Wypłata przyznanej emerytury została wznowiona od 1 sierpnia 2009r. z uwagi na osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego (60 lat). Świadczenie to następnie było przeliczone w związku ze zmianą stażu ubezpieczenia. /dowód: decyzja ZUS z 6.07.2009r. - k.57-58 plik E1 akt rentowych/.

Na wniosek ubezpieczonej z 17 września 2010r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z 23 listopada 2010r. przyznał J. S. prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego wynoszącego dla kobiet, co najmniej 60 lat, od 1 września 2010r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wobec tego, że przyznana emerytura powszechna była mniej korzystna, organ rentowy podjął wypłatę emerytury wcześniejszej, jako świadczenia korzystniejszego. /dowód: wniosek o emeryturę - k.1-6, decyzja ZUS z 23.11.2010r. - k.29-31 plik E2 akt rentowych/

Zaskarżoną decyzją z 13 września 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) oraz art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) zawiesił J. S. wypłatę emerytury od 1 października 2011r., ponieważ ubezpieczona kontynuuje zatrudnienie na rzecz pracodawcy, u którego była zatrudniona bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury i stosunku pracy nie rozwiązała. /dowód: decyzja ZUS z 13.09.2011r. — k.71-72 plik E 2 akt rentowych/.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie jest bezzasadne. Odwołująca bowiem nabyła prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011r. i nadal pozostaje w zatrudnieniu na podstawie stosunku pracy w Starostwie Powiatowym w P.. Ubezpieczona nie rozwiązała do 30 września 2011r. stosunku pracy, a tym samym Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z przepisami art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) dodanym art. 6 ustawy z 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010r. Nr 257, poz. 1726), słusznie wstrzymał wypłatę świadczenia począwszy od 1 października 2011r. Sąd stwierdził również, że zaskarżona decyzja ZUS nie narusza praw nabytych świadczeniobiorczyni albowiem nie pozbawia ubezpieczonej samego prawa do emerytury, a jedynie zawiesza jego wypłatę. Decyzja ta nie ingeruje w samo prawo do świadczenia, lecz zawiesza jego realizację do momentu spełnienia przez odwołującą dodatkowej przesłanki, którą jest rozwiązanie stosunku pracy. Kształtowanie tych przesłanek należy do uprawnień ustawodawcy. Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie oddalił.

W apelacji ubezpieczona zaskarżyła powyższy wyrok w całości zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw, polegającą na naruszeniu konstytucyjnych zasad ochrony praw ubezpieczonego słusznie nabytych oraz ochrony zaufania jednostki do państwa i do stanowionego przez niego prawa, w zakresie dotyczącym nabycia prawa do emerytury i uzyskiwania świadczeń emerytalnych bez przerywania dotychczasowego zatrudnienia, jak również naruszeniu zakazu retroakcji.

Wskazując na wyżej wymienione zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania oraz zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Spór w sprawie dotyczy zastosowania wobec skarżącej przepisu art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.) w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 257, poz. 1726), na podstawie których z dniem 1 października 2011 roku zawieszono wypłatę emerytury ubezpieczonej. Zasady zawieszania emerytur i rent wypłacanych na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.) ulegały na przestrzeni lat zmianom. I tak w dniu nabycia przez skarżącą prawa do emerytury w obniżonym wieku i wydania decyzji z 21 kwietnia 2009 roku przyznającej

ubezpieczonej emeryturę od 1 kwietnia 2009 roku, obowiązywał przepis art. 103 ust. 1 i ust. 2, zgodnie z którym prawo zawieszanie wypłat emerytur było związane wyłącznie z wysokością przychodów osiąganych przez emerytów i tylko w stosunku do osób, które nie ukończyły jeszcze powszechnego wieku emerytalnego. Dlatego też skarżąca po osiągnięciu wieku 60 lat mogła osiągać nieograniczone przychody z tytułu kontynuowanego zatrudnienia oraz jednocześnie pobierać emeryturę. Począwszy od 1 stycznia 2011 roku ustawodawca uzależnił wypłaty emerytur od rozwiązania stosunków pracy z pracodawcami, przez których ubezpieczeni byli zatrudnieni w dniu nabycia prawa do emerytury. Innymi słowy od 1 stycznia 2011 roku podjęcie wypłaty emerytury uzależnione jest od faktycznego przejścia ubezpieczonego na emeryturę. Zatem powrócono do uregulowań obowiązujących w tej materii do 7 stycznia 2009 roku, zmieniając poprzez art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 2010 r., nr 257, poz.1726) art. 103 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz dodając po art. 103 przepis art. 103a o treści "Prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego." Ustawodawca w art. 28 powołanej ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw rozciągnął zastosowanie tego przepisu także na osoby, którym przyznano emerytury przed 1 stycznia 2011 roku. Przepis art. 28 tej ustawy stanowił, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6 (ustawa o emeryturach i rentach z FUS), oraz ustawy, o której mowa w art. 18 (ustawa o emeryturach kapitałowych), w brzmieniu nadanym tą ustawą, stosuje się poczynając od dnia 1 października 2011 roku. Zważyć przy tym należy, że przepisy dotyczące wypłaty świadczeń z ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów bezwzględnie obowiązujących. Zawieszanie wypłaty świadczenia na podstawie art. 103a związane jest z faktem kontynuowania zatrudnienia. Niewątpliwie natomiast w każdej chwili wypłata emerytury może być wznowiona, o ile skarżąca zdecyduje się na faktyczne przejście na emeryturę, to jest podejmie decyzję o rezygnacji z zatrudnienia kontynuowanego u pracodawcy, u którego była zatrudniona w dniu nabycia prawa do świadczenia. Przypomnieć należy, że obecne regulacje w przedmiocie zawieszalności świadczeń emerytalnych z powodu kontynuacji zatrudnienia nie są nowe. Jak już wspomniano o tym wyżej identyczne rozwiązania obowiązywały od lipca 2000 roku do 7 stycznia 2011 roku. Wówczas obowiązujący przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS miał identyczne brzmienie jak obecny przepis art. 103a tej ustawy. Dlatego uznać należy, że praktyka stosowania dawnego art. 103 ust. 2a powoływanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS zachowała swoją aktualność na gruncie obecnie obowiązującego przepisu art. 103a tej ustawy. Cytowany wyżej dawny przepis art. 103 ust. 2a był przedmiotem wykładni licznych orzeczeń Sądu Najwyższego, a także był poddany kontroli co do jego zgodności z ustawą zasadniczą. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że zawieszenie prawa do emerytury w przypadku pozostawania w dotychczasowym stosunku pracy jest funkcjonalnie uzasadnione i ma podstawę konstytucyjną w art. 67 ust. 1 ustawy zasadniczej, który wiąże z osiągnięciem wieku emerytalnego powstanie prawa do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa. Pracownik, który osiągnął wiek emerytalny może wybrać status emeryta lub zachować, pomimo nabycia prawa do emerytury, status pracownicy. Wskazywano wówczas na cel regulacji zawartej w art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach, którym było przede wszystkim oczekiwane na zwolnienie miejsc pracy przy utrzymującym się wysokim bezrobociu (por. między innymi wyrok z dnia 19 lutego 2004 r., II UK 274/04, OSNP 2004 nr 21, poz. 376; uchwałę z dnia 27 kwietnia 2004 r., II UZP 2/04, OSNP 2004 nr 17, poz., 303; uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 10 listopada 2004 r., II UZP 9/04, OSNP 2005 nr 3, poz. 41). Prawidłowość wykładni przywoływanego tutaj przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prezentowanej w judykaturze potwierdził również Trybunał Konstytucyjny, który w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r., SK 45/04 (OTK ZU-A 2006 nr 2, poz. 15) uznał przepis ten za zgodny z Konstytucją, wskazując równocześnie, że emerytura jest w założeniu świadczeniem, które zastępuje, a nie uzupełnia wynagrodzenie ze stosunku pracy i do jej istoty należy zapewnienie środków utrzymania w razie zaprzestania pracy w związku z osiągnięciem określonego wieku.

Przedstawiony wyżej kierunek wykładni art. 103 ust. 2a należy przyjąć także do obecnie obowiązującego przepisu art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w tym do emerytów uprawnionych do świadczeń przed datą wejścia w życie tego przepisu, a to w związku z art. 28 powoływanej wyżej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. Nie ma też żadnych podstaw do odmowy stosowania przez sądy przepisu

art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS i art. 28 powoływanej ustawy z 16 grudnia 2010 roku, których wykładnia gramatyczna nie nasuwa żadnych wątpliwości i prowadzi do jednego wniosku, że należy zawiesić wypłatę emerytury tym ubezpieczonym, którzy w dacie nabycia prawa do świadczenia nie zaprzestali świadczenia pracy na rzecz pracodawcy, u którego pozostawali w stosunku pracy i nadal nieprzerwanie zatrudnienie to kontynuują.

Mając na uwadze powyższe wyrok sądu pierwszej instancji oraz poprzedzającą go decyzja organu rentowego odpowiadają prawu, a apelacja jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlega oddaleniu z mocy art. 385 kpc.